

ŠKOLA
V BEHYNCIACH

NAJSTARŠIE ZMIENKY O ŠKOLÁCH NA SLOVENSKU

Školstvo na Slovensku sa začalo vo väčšej miere rozvíjať v stredoveku. O školách z obdobia Veľkej Moravy vieme veľmi málo. Jeho existenciu možno predpokladať podľa pomerne vysokej úrovne ekonomicko-spoločenských pomerov a kultúry (písomníctva), najmä vo väčších centrách (Nitra). Viac správ, od 13. storočia aj písomných, sa zachovalo o školách, ktoré zriaďovala rímsko-katolícka cirkev ako monopolný činiteľ ideológie vo feudálnej spoločnosti. Podľa toho, pri ktorej cirkevnej ustanovizni vznikali, nazývali sa kláštorne školy, farské školy a kapitúlske školy. Hlavným obsahom vyučovania bolo osvojenie si latinčiny a základov kresťanského učenia. Postupovalo sa podľa latinského trívia (gramatika, rétorika, dialektika) a kvadrívia (aritmetika, geometria, astronómia, muzika), najviac času sa venovalo latinskej gramatike. Hlavným poslaním latinských škôl bolo pripravovať mladíkov pre cirkevné služby. S rozmachom kupeckého a remeselníckeho stavu v mestách na niektorých mestských školách, alebo partikulárnych školách sa laický svetský dorast učil niečo aj z reálií, poznatkov o prírode a spoločnosti.

Okrem latinských stredných škôl neskôr vznikli i gymnáziá a elementárne ľudové školy, v ktorých sa popri vyučovaní náboženského katechizmu a trívia používal aj materinský jazyk. V 16. a 17. storočí vznikla dosť hustá sieť protestantských, najmä evanjelických škôl.

Veľkým prínosom pre školstvo bolo pôsobenie učiteľa Jána Amosa Komenského, ktorý hoci nebol Slovak, vplýval aj na náš výchovný systém. Komenský zaviedol poriadok do školskej organizácie. Dieťa začína navštevovať materskú školu, po šiestom roku školu základnú, kde je vyučovacia reč materinská a trvá šesť

Ján Amos Komenský

rokov. Po nej navštevuje latinskú školu. Komenský riešil problematiku výchovy a vzdelávania normálnej populácie, ale ako skúsený pedagóg sa venoval aj postihnutým jedincom. On prvý v dejinách pedagogiky zaviedol formu vyučovacej hodiny.

V období stredoveku poznáme samostatné Horné, Stredné a Dolné Behynce. V sedemdesiatych rokoch 16. storočia najväčšie majetkové podiely všetkých troch častí Behyniec patrili spolu s poddanými Zajovcom (Zay). Keď však Ondreja Zaja zajali Turci a na jeho vykúpenie zo zajatie boli potrebné peniaze - Horné Behynce a Ripňany boli dané do zálohu trom šľachticom, neskôr tento majetok prebral ambiciózný šľachtic Tomáš Vizkeleti, ktorému patrila Hajná Nová Ves a ďalšie okolité obce. Bol zároveň cisárskym pohárnikom na dvore cisára Rudolfa II. Habsburského (mal právo dodávať na cisársky dvor víno). Od Zajovcov získal ďalšie majetky v Behynciach do „večného zálohu“. Rok 1599 sa stal pre obec a okolité obce osudný. Na Ponitrie a Dolné Považie vtrhli zástupy krymských Tatárov a vyplienili celé oblasti. Veľká skupina tiahla údolím Radošinky a všetko ničila. Vyplienila Dolné a Stredné Behynce, no v Horných Behynciach zostali stáť všetky domy. Pred Hornými Behyncami horda zostala stáť a tým boli úšetrené aj obce Radošina a Nitrianska Blatnica. Bolo vypálených vyše sto dedín a do zajatia Tatári odvliekli 12 tisíc ľudí. Po tejto katastrofe sa situácia zčasti upokojila. V Horných Behynciach bol vodný mlyn, ďalší pribudol v Stredných Behynciach. O škole nemáme žiadne informácie, no počet obyvateľov bol v Horných Behynciach vyšší ako v ďalších dvoch Behynciach. Ďalšie deštročia v živote Behynčanov zostali poznačené zápasom o holú existenciu, nakoľko doba bola veľmi nepriaznivá. Vojny a povstania sa striedali s tureckými vpádmi. Od roku 1619 sa obcami prehnali povstania Gabriela Bethlena, Juraja I. Rákocziho. V roku 1663 do obcí opäť vtrhli Turci. Zabrali celé územie až po Prievidzu. Bola vymeraná turecká daň (haradž) a spísaní obyvatelia obce. V tomto súpise figurovali „Veľké Behince (Horné) a Malé Behince (Dolné). Kruté a vysoké dane medzi Turkami a zemepánmi malo za následok obrovskú chudobu a neistotu.

V rokoch 1711 vypuklo najväčšie protihabsburské povstanie, ktoré sa odohrávalo na území medzi Trnavou a Hlohovcom, takže výpady cisárskych a Turkov pocítovali aj obyvatelia Behynciec. Behynce striedali vlastníkov od Vizkeletiovcov, Zajovcov, Michala Boriho, Tomáša Benického, Michala Hidvégiho až po Johanna Gotfrieda Halenbacha, ktorý vlastnil aj 30 okolitých obcí. V roku 1715 sa konal po prvý krát celokrajinský súpis obyvateľstva. V tomto súpise boli zachytené ešte tri časti Behynciec, čo už neskôr neplatilo, nakoľko boli iba dve časti Dolné a Horné. V roku 1753 žilo v Horných Behynciach 39 rodín a v Dolných Behynciach 24 rodín. Počet obyvateľov v každej časti neprekračoval štyri stovky. V Horných Behynciach bola jedna židovská rodina žida Samuela, ktorý mal výsek mäsa a v prenájme krčmu. V Dolných Behynciach židia v tejto dobe neboli.

ŠKOLSKÉ REFORMY MÁRIE TERÉZIE A JOZEFA II.

Školstvo sa na našom území zveľadilo najmä reformou Márie Terézie (1740 – 1780) a Jozefa II., ktorí vyhlásili, že škola je a vždy bude politická záležitosť a otázkou verejného, štátneho záujmu, čiže štát bol prítomný vo všetkých jednaniach s cirkvou o školských otázkach. Vtedy nastali veľké zmeny najmä v rakúskom školstve. Školstvo v Uhorsku sa vyvíjalo v oveľa zložitejších hospodárskych a politických pomeroch ako v ostatných častiach monarchie. Najhoršia situácia bola najmä v oblasti výchovy dedinskej mládeže a mestskej chudoby. Mária Terézia po zreformovaní rakúskeho školstva sa pokúsila aj o reformáciu škôl v Uhorsku, o ich zjednotenie a poštát-

Mária Terézia

nenie.

Vznik absolutistického rakúsko-uhorského štátu viedol v 18.storočí k prvej všeobecnej reforme škôl z iniciatívy štátu, pri ktorej boli podľa *Ratio educationis* (1777) zreformované všetky stupne škôl. Tento zákon vytvoril relatívne jednotnú školskú sústavu. Osvietenecká pedagogika pokladala výchovu za všemocnú a hlásala, že prameňom mravnej a hmotnej biedy nižších spoločenských vrstiev je nevzdelanosť. Podľa tohto všeobecne platného poriadku sa zriadili tri stupne elementárnych škôl:

Triviálne – jednotriedne alebo dvojtriedne školy pre deti dedinskej a mestskej chudoby. Obsahom vyučovania bolo náboženstvo, čítanie, písanie, počítanie a základy poľnohospodárstva.

Hlavná škola – bola trojtriedna alebo štvortriedna pre každý kraj. Jej úlohou bolo pripraviť žiakov na ďalšie štúdium.

Normálne školy – boli zriaďované v krajských mestách.

V reformácii školstva pokračoval Jozef II. a bol dôslednejší ako jeho predchodkyňa. Rozdelil školy na ľudové a latinské, tieto sa členili na jednotlivé stupne a typy škôl podľa vtedajšej spoločenskej štruktúry. Nariadil školskú dochádzku povinne od 6 do 12 rokov, každoročný súpis detí, vyhlásil vyučovanie za bezplatné, neprítomnosť v škole trestal. V roku 1785 nariadil zrušenie nevoľníctva, čo malo pre prostých ľudí obrovský význam. Poddaní sa mohli slobodne sťahovať a deti vyučiť remeslu, alebo ísť na štúdiá. V tejto súvislosti sa uskutočnilo sčítanie obyvateľstva. Sčítací komisári zaznamenali do formulárov obidve obce – „Dolní Behincze a Horní Behincze“. V Dolných bolo 25 domov, 33 rodín, 165 obyvateľov z toho 3 šľachtici, 26 sedliakov a 18 želiarov. V Horných bolo 30 domov, 38 rodín, 205 obyvateľov, z toho 18 sedliakov a 31 želiarov. Po smrti cisára Jozefa II. začala vojna s Francúzskom. Nastala silná drahota a úbytok obyvateľstva. Nasledovali neúrodné roky, veľké suchá, tvrdé zimy.

Revolučné požiadavky slovenského národného hnutia o rozvoji slovenského školstva boli vyslovené v *Žiadostiach slovenského národa* z 10.5.1848. Boli v nich formulované požiadavky, aby boli zriaďované národné, reálne a dievčenské školy, ústavy pre výchovu učiteľov, gymnáziá, lýceá, polytechnické ústavy, akadémie a univerzity s vyučovacím jazykom slovenským. Ján Kollár bol Viedňou poverený ako ministerský poradca vypracovaním návrhu na riešenie školských otázok. Niekoľko myšlienok k plánu na organizáciu školstva (1848 – 1867) od J. Kollára:

- Rast nižších alebo národných škôl nech sa neobmedzuje, nech je voľný, dokonca nech sa podporuje a urýchľuje. Rast vyšších škôl, gymnázií, lýceí, univerzít sa musí usmerňovať a ich počet určovať podľa síl a potrieb, aby sa vzájomne neoslabovali.
- Výchovou treba začať skoro, skôr ako sa zahniezdia nespôsoby a necnosti.
- Školu má navštevovať všetka mládež v mieste bez výnimky.

Jeho návrhy neboli realizované. K vedúcim osobnostiam slovenského národa patrí Ľudovít Štúr (1815-1856), ktorý vysoko oceňoval vzdelávanie ako podmienku politickej slobody a sociálnej spravodlivosti. Taktiež žiadal povzniesť vážnosť učiteľského stavu, zabezpečiť učiteľom primeranú odmenu a stály plat. Štúrova družina nečakala na krajinské usporiadanie školskej otázky, ale pomocne sa usilovala nahradiť alebo doplniť nedostatky verejného vyučovania zakladaním nedeľných škôl, knižníc a čítární, aby sa slovenský ľud mohol vzdelávať.

Októbrovým diplomom v roku 1860 sa predstavitelia maďarskej šľachty postarali o zaradenie maďarčiny ako vyučovacieho jazyka. Slovenčina a nemčina sa používali len ako jazyky pomocné. Po tomto období sa začala maďarizácia v školstve a nielen v ňom. Predstavitelia maďarskej šľachty prisľúbili, že budú v Uhorsku na-

stolené predrevolučné pomery, čo aj dodržali. To vyvolalo zvýšenú politickú aktivitu u Slovákov. Súhrnné požiadavky slovenského národného hnutia boli formulované a prijaté na zhromaždení v Martine 6.-7. júna 1861 ako *Memorandum národa slovenského*. Memorandum vyjadrilo nespokojnosť Slovákov s poriadkami zavedenými v školstve a vo verejnom živote. Žiadalo, aby slovenčina bola uznaná ako orgán verejného školského a cirkevného života a iné školské aktivity. Po neúspechu memoranda preniesla slovenská inteligencia svoju aktivitu do kultúrnej oblasti. V r. 1863 bola založená *Matica slovenská*. Slováci sa usilovali uchovať slovenský jazyk aj na niektorých starších gymnáziách, z vlastných prostriedkov zriadili tri slovenské gymnáziá – Revúca (1862), Martin (1867) a Kláštor pod Znievom (1869). Tieto gymnáziá neskôr pod vplyvom maďarských vládnucich tried zanikli.

Rakúsko-maďarským vyrovnaním v r. 1867 sa dostali Slováci pod priamu nadvládu maďarských vládnucich tried, ktoré sa usilovali o vytvorenie národnostne jednotného maďarského štátu, preto zrušili všetky slovenské gymnáziá. Slovenský jazyk bol vytlačený zo všetkých vyšších škôl, počínajúc meštianskymi. Materinskú reč sa deti mohli učiť len na niektorých ľudových cirkevných školách. Po vydaní *Apponyiho zákonov* (1907) sa pomaďarčovalo vyučovanie aj vo zvyšku slovenských škôl. Do rozpadu Rakúsko-uhorskej monarchie slovenské školstvo prakticky neexistovalo.

Po vydaní *Základného školského zákona* o povinnej 6-ročnej dochádzke (r.1869) vznikali ľudové školy, ktoré mohli byť aj necirkevné (štátne, obecné, súkromné), ale poväčšine nimi ostali. Ako vyšší typ ľudovej školy vznikali meštianske školy. Tento tzv. Ríšsky školský zákon znamenal v mnohých otázkach výrazný pokrok. V systéme tzv. národných škôl sa rozvíjali aj učiteľské ústavy, prípravky učiteľov ľudových škôl a opatrovne. V tomto zákone boli uplatnené nasledovné zásady:

- Veda a vyučovanie sú slobodné.
- O náboženské vyučovanie sa stará cirkev, štát zabezpečuje hlavný dozor.

- Všetky hlavné jazyky v krajine sú si rovné.
- Ako dozorné a administratívne orgány sa zriaďujú školské rady.

V roku 1869 sa v obci rozvinula epidémia cholery. Zomrelo 12 ľudí, čo bol oproti ostatným obciam málo. Napríklad v Prašiciach cholera skosila štvrtinu obyvateľstva (178).

V tejto dobe mali obe Behynce 384 obyvateľov, z nich 361 katolíkov a 24 židov. Po revolučnom roku 1848 platil v krajine výnimočný stav, ktorý trval takmer päť rokov. Bolo zakázané sa bez povolenia sťahovať a bez povolenia nesmel nikto opustiť obec na viac ako 6 míľ. Toto obdobie nazývali ľudia nemeckými časmi, lebo sa úradovalo len po nemecky. V roku 1876 bola plocha chotára Horných Behynci asi 400 ha a Dolných Behynci asi 300 ha. V Horných Behynciach boli najväčší vlastníci : barónka Izabela Spléniová, Alojz Haase, grófká Františka Nická, ostrihomská kapitula. Menšími vlastníkmi boli radošinská fara, obec a spoločná obecná škola. To je prvá zmienka o škole vo vlastníctve Horných Behynci. O jej mieste nemáme žiadne informácie, je možné, že bola v Dolných Behynciach, ale v súpise majetku ako spoločný majetok bola v Horných (väčšej časti) Behynciach. V roku 1880 mali Dolné Behynce pri sčítaní obyvateľstva 22 domov a 150 obyvateľov (143 katolíkov a 7 židov). 130 obyvateľov uviedlo materinský jazyk slovenčinu, desiat nemčinu, dvaja maďarčinu. Iba 26 obyvateľov bolo gramotných a ovládali čítanie a písanie. V Horných Behynciach bolo 24 domov so 163 obyvateľmi (140 katolíkov a 23 židov), z toho iba 24 gramotných. Toto číslo bolo alarmujúce a možno aj preto sa rozhodlo o vybudovaní novej školy. Je pravdepodobné, že na jej stavbu prispela, tak ako v Ripňanoch ostrihomská kapitula. Do výstavby novej školy v roku 1905 na mieste medzi Dolnými a Hornými Behyncami škola bola pravdepodobne v dome súpisné číslo 1, na dnešnej Staničnej ulici. Na mape z roku 1903 je už stavba kostola Ružencovej Panny Márie (1901) a zčasti aj stavba „starej školy“ Je pravdepodobné, že sa jedná o spomínanú školu Horných Behynci. K jednotriednej škole s učiteľským bytom bola v roku 1905 pristavená „nová škola.“

Pomaďarčenie po Aponniho školskom zákone bolo nesmierne prísne. Všetka korešpondencia, štátni úradníci museli hovoriť len maďarsky ako jedinej úradnej reči v Uhorsku. Tak tomu nie je ani v rímskokatolíckej ľudovej škole v Behynciach. Prvý ročník zahájilo 72 žiakov a žiačok v školskom ročníku 1906/1907. Za menom je dátum narodenia a miesto narodenia. Do školy pravdepodobne dochádzali deti aj z iných obcí, prípadne to boli deti slúžiacich v obci.

ŽIACI, KTORÍ NASTÚPILI DO I. ROČNÍKA ŠKOLSKÝ ROK 1906/7

1. *Tamásová Irena narodená vo Veľkých Ripňanoch v roku 1891*
2. *Tamásová Irma narodená vo Veľkých Ripňanoch v roku 1891*
3. *Kolková Mária narodená v Behynciach v roku 1898*
4. *Kolka Štefan narodený v Behynciach v roku 1900*
5. *Močková Jozefína narodená v Behynciach v roku 1897*
6. *Močko Koloman narodený v Behynciach v roku 1899*
7. *Ozimáková Júlia narodená v Behynciach v roku 1896*
8. *Ozimáková Jozefína narodená v Behynciach v roku 1899*
9. *Balážiková Júlia narodená v Behynciach v roku 1899*
10. *Balážiková Mária narodená v Behynciach v roku 1895*
11. *Medeková Irma narodená v Orešanoch v roku 1896*
12. *Kramer Herman narodený v Behynciach v roku 1898*
13. *Rudolf narodený v Behynciach v roku 1899*
14. *Močko Jozef narodený v Behynciach v roku 1897*
15. *Močko Rudolf narodený v Behynciach v roku 1899*
16. *Sigetová Veronika narodená v Behynciach v roku 1897*
17. *Mateičková Amália narodená v Behynciach v roku 1899*
18. *Mateička Koloman narodený v Behynciach v roku 1900*
19. *Minarovičová Róza narodená v Behynciach v roku 1899*
20. *Minarovičová Mária narodená v Behynciach v roku 1896*
21. *Minarovič Pavol narodený v Behynciach v roku 1900*
22. *Balážiková Veronika narodená v Behynciach v roku 1896*
23. *Lackovič Viliam narodený v Behynciach v roku 1899*
24. *Jeleňáková Mária narodená vo Veľkých Ripňanoch v roku 1897*

25. Švecová Veronika narodená v Behynciach v roku 1895
26. Švec Pavol narodený v Behynciach v roku 1897
27. Jančovičová Monika narodená v Behynciach v roku 1896
28. Sigetová Jozefína narodená v Behynciach v roku 1900
29. Pettyho* Ilona narodená v Behynciach v roku 1896
30. Pettyho* Irma narodená v Behynciach v roku 1899
31. Sigetová Mária narodená v Behynciach v roku 1896
32. Oravec Koloman narodený v Behynciach v roku 1900
33. Snopeková Gizela narodená v Radošine v roku 1898
34. Snopek Dezider narodený v Radošine v roku 1896
35. Ocelka Michal narodený v Behynciach v roku 1898
36. Praženková Kornélia narodená v Behynciach v roku 1899
37. Mateičková Jozefína narodená v Behynciach v roku 1899
38. Siget Imrich narodený v Behynciach v roku 1900
39. Burzalová Zoja narodená vo Veľkých Ripňanoch v roku 1897
40. Oravcová Mária, Behynce, 1896
41. Angyel Karol, Radošina, 1897
42. Angyel Pavol, Radošina 1898
43. Herák Štefan, Behynce, 1898
44. Heráková Katarína, Behynce, 1899
45. Pecháčová Mária, Veľké Ripňany, 1894
46. Magová Mária, Veľké Ripňany, nie je uvedený rok narodenia
47. Praženka Karol, Behynce, 1898
48. Beláň *(nedá sa prečítať meno) , Behynce, 1897
49. Beláňová Júlia, Behynce, 1899
50. Oravcová Júlia, Behynce, 1896
51. Hrnčárik Jozef, Orešany, 1899
52. Mateičková Veronika, Behynce, 1900
53. Beňová Júlia, Lužany, 1896
54. Chromá Mária, Behynce, 1896
55. Molnárová Júlia Lujza, Moča, 1896
56. Hubinská Irma, Lužany, 1895
57. Košťálová Alžbeta, Lužany, 1894
58. Košťál *(nedá sa prečítať meno), Lužany, 1900

59. *Matejovičová Alžbeta, Lužany, 1894*
60. *Weisová Margita, Viedeň, 1901*
61. *Mandúchová Júlia, Behynce, 1896*
62. *Zacharová Margita, Behynce, 1894*
63. *Tomašovičová Veronika, Janikov dvor, 1898*
64. *Horvát Imrich, Behynce, 1896*
65. *Horvát Jozef, Horné Obdokovce, 1897*
66. *Gábrišová Alžbeta, Radošina, 1896*
67. *Oravec Ján, Behynce, 1896*
68. *Mateičková Františka, Behynce, 1901*
69. *Mateička Imrich, Behynce, 1894*
70. *Stanček Michal, Veľké Ripňany, 1899*
71. *Herák Miloš, Behynce, 1894*
72. *Decheť Imrich, Veľké Ripňany, 1895*

Žiaľ meno učiteľa sa nepodarilo zistiť. Počas hospodárskej krízy nastala veľká migrácia obyvateľstva do Ameriky. V roku 1910 bolo už pol milióna obyvateľov v Amerike. Z obce odišlo do sveta na trvalo v tomto čase 9 obyvateľov. Po roku 1900 už existuje iba jeden názov obce a to po maďarsky – Bőfalva. Tento názov je až do roku 1918, do vzniku Československa. Koniec prvej svetovej vojny priniesol do obce slobodu ale aj smútok, nakoľko 14 mladých mužov padlo vo vojnovom konflikte. Situácia po vojne nebola dobrá, zo 435 obyvateľov obce žilo pod hranicou chudoby 115. V obci žilo 73 rodín v 66 domoch. V tomto období bolo na Slovensku len tristo slovenských učiteľov pre ľudové školy a asi dvadsať stredoškolských profesorov Slovákov. Vyše 4 000 škôl bolo maďarských. Preto nástojčivou úlohou v novoutvorenej ČSR bolo budovať slovenské školstvo. Keďže slovenských pedagógov bolo málo, požiadali predstavitelia štátnej moci na Slovensku o pomoc českých učiteľov a profesorov. V novom štáte sa postupne vytvárali možnosti pre budovanie slovenského národného a stredného školstva a začali sa klásť základy i pre vysoké školy. Vyučovalo sa po slovensky, budovala sa sieť

škôl, čo umožnilo mládeži získať základné vzdelanie, tiež stredné odborné a učňovské. Nové štátne usporiadanie znamenalo záchranu pre slovenský národ, prinieslo však mnoho problémov. Slovensko bolo zaostalejšie ako Čechy. Nebolo škôl, ani učiteľov. V prvých rokoch nového štátu až do roku 1920 sa písalo po maďarsky, vrátane starostu Jána Močka a notára Michala Slezárika.

Malý školský zákon (1922) upravil školstvo v celej republike, povinná školská dochádzka sa predĺžila na 8 rokov, popri ľudových školách sa rozširovala aj sieť materských škôl (detské opatrovne), ktoré boli pod dozorom štátu a ich úlohou bolo starať sa o výchovu detí vo veku od 3 do 6 rokov. Väčšina ľudových škôl ostala naďalej cirkevných, no mohli byť i štátne a súkromné. Išlo o osemročné školy pre deti vo veku od 6 do 14 rokov. Meštianske školy boli trojtriedne školy, do ktorých mohli postupovať žiaci po ukončení 5. ročníka ľudovej školy. Cirkevné a rehoľné ostali aj mnohé gymnáziá a učiteľské ústavy. Gymnázia boli výberovými školami, kde sa prijímali žiaci na základe prijímacej skúšky. Delili sa na nižšie (1.- 4. ročník), kde sa vyučovalo podľa jednotného plánu a vyššie (5. -8. ročník) tvorila sa gymnaziálna vetva a popri nej klasická a reálna.

Vznikali i nové nižšie a vyššie odborné školy, ktoré zaujímali v školskej sústave dôležité miesto (obchodné, priemyselné, poľnohospodárske, učiteľské ústavy, odborné školy pre ženské povolanie, učňovské školy a pod.). Zachovala sa však nejednotnosť školského systému, ktorá znemožňovala väčšine detí vyššie a kvalitné vzdelávanie.^{4,5}

VÝVOJ ŠKOLSTVA V 20. STOROČÍ

V období Slovenského štátu sa okrem niektorých čiastkových zmien školstvo vrátilo späť. Jedným zo zákonov, ktorý vyšiel za Slovenského štátu, bol zákon o učiteľských akadémiách z októbra 1939. Učiteľské akadémie boli štátne a neštátne.

Významným medzníkom vo vývoji slovenského školstva bolo nariadenie SNR zo 6.9.1944 o poštátnení všetkých škôl, čím sa školstvo zbavilo zvyšku feudálneho dedičstva a mohla sa realizovať demokratizácia vzdelávania prostredníctvom jednotnej školy. Týmto zákonom sa všetky školy, počnúc materskými a končiac vysokými, stali štátnymi inštitúciami.

Školská reforma v roku 1948 ustanovila deväťročnú povinnú školskú dochádzku, v roku 1953 sa skrátila na osem rokov a v roku 1960 zase predĺžila na deväť rokov. V roku 1976 bol vyhlásený program povinnej desaťročnej školskej dochádzky s osemročnou základnou školou a na ňu naväzujúcou sieťou stredných odborných učilišť, stredných odborných škôl a gymnázií.

Zákon zo dňa 21.4.1948 o základnej úprave jednotného školstva sa vzťahoval na všetky druhy a stupne škôl okrem vysokých, vojenských a teologických škôl na celom území ČSR. Tento zákon včlenil uvedené školy do jednotnej školskej sústavy, určil všetkým spoločný cieľ a každému osobitne vzdelávacie úlohy.

Po vojne učil na tunajšej škole učiteľ Karšay z Veľkých Ripnian s manželkou. Neskôr na škole učil Karol Šutta a Helena Urminská rod. Kinčeková.

Od roku 1960 sa žiakom zadarmo poskytujú učebnice a ďalšie učebné pomôcky. O deti predškolského veku sa starajú detské jasle a detské útulky. Žiaci základnej školy majú zabezpečenú mimoškolskú opateru a výchovu v školských družinách a školských kluboch.

Základná škola 1.-5. roč. v Behynciach skončila svoju úlohu v roku 1978. Od roku 1906 viac ako 71 rokov slúžila svojmu účelu.

Po 15.11. 1978 budova školy slúžila do roku 2004 ako Materská škola.

Pri prestavbe školy a vybudovanie materskej škôlky sa brigádnicke podieľali obyvatelia obce. Okrem prestavby bolo pristavené k budove sociálne zariadenie a kotolňa na tuhé palivo. Na slvnostnom otvorení, prestrihla pásku školská inšpektorka p. Oravcová za prítomnosti tajomníka MNV Dr. Milana Ábela, riaditeľky MŠ Márie Sedlárovej, učiteľky Blanky Matejovičovej. Kuchárkou bola Mária Minarovičová, neskôr Alena Sedlárová, školničkou Bernardína Štuchalová, údržbárom Karol Balážik. Do škôlky nastúpilo 32 detí (Miloš Balážik, Branislav Matejovič, Marek Ozimák, Igor a Róbert Macháčovi, Peter Balážik, Peter Štraus, Peter Vavris, Branislav Krajčík, Miroslav Gálik, Juraj Košík, Miroslav Balážik, Silvia Minarovičová, Janka Smutná, Anna Pokrývková, Monika a Eva Hollánové, Iveta Štrausová, Jarmila Lipárová, Zuzana Krajčíková, Milada Kúdelová, Margita Krajčíková, Erika Lesayová, Janka Urminská, Andrea Košíková, M. Balážiková, Š. Balážiková, Miroslava Balážiková, Danka Balážiková, Zuzana Matejovičová, H. Ozimáková, Janka Močková). 11 detí po skončení školského roku odišlo na Základnú školu do Radošiny. Prvé tablo mali vystavené v obchode Jednota v Behynciach.

Materská škola 1978, pohľad od kostola

V ročníku 1979/1980 nastúpilo do škôlky 26 detí (Miloš Balážik, Miroslava Balážiková, Eva Hollánová, Gita Gráčiková, Andrea Košíková, Zuzana Krajčíková, Branislav Matejovič, Peter Štraus, Zuzana Matejovičová, Iveta Štrausová, Miroslav Petřík, Michal Varšava, Andrej Šurina, Henrieta Ozimáková, Monika Minarovičová, Soňa Valachová, Angelika Vinczeová, Mar-

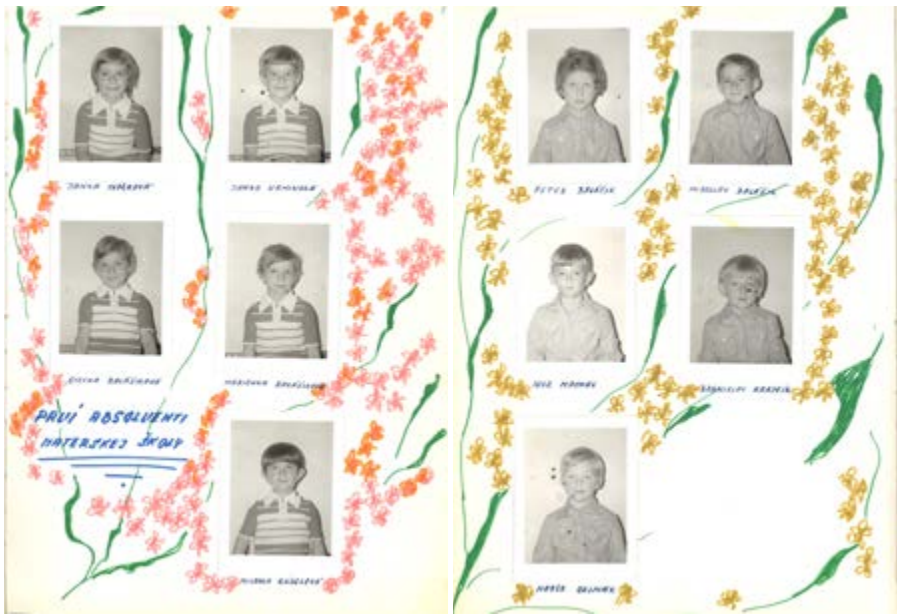
školský rok 1977/1978

tin Siget, Marcela Balážiková, Jana Sigetová, Anna Vinczeová, Marek Minarovič, Branislav Kunštár, Katarína Kunštárová, Andrea Balážiková, Marcela Kopcová.)

V školskom roku 1980/1981 to bolo 20 detí. (Martin Balážik, Andrea Balážiková, Zuzka Matejovičová, Martin Gálik, Miroslav Petrík, Vierka Petriková, Monika Minarovičová, Marek Minarovič, Katarína Kunštárová, Branislav Kunštár, Angelika Vinczeová, Anna Vinczeová, Martin Siget, Iveta Štrausová, Andrej Šurin, Soňa Valachová, Michal Varšava, Henrieta Ozimáková, Xénia Barátová, Jana Sigetová.)

V školskom roku 1982/1983 sa riaditeľkou školy stala Zuzana Antalíková, učiteľka Dagmar Gašparovičová. Kuchárkou bola Magdaléna Lesayová, školníčka Bernardína Štuchalová a kuričom Drahomíra Gáliková. V škôlke bolo 22 detí. (Ján Balážik, Martin Balážik, Andrea Balážiková, Patrícia Balážiková, Vladka Balážiková, Lucia

Balážiková, Martin Gálik, Roman Gancarčík, Katarína Kunštárová, Jana Kunštárová, František Vince, Rudolf Kynčl, Michal Mateička, Marek Minarovič, Marek Močko, Zuzana Nedomová, Viera Petriková, Silvia Petriková, Ľudmila Repková, Martina Smutná, Jarmila Štefkovičová, Alexander Vince.)

V ďalšom školskom roku 1983/1984 sa personálne nič nezmenilo, škôlku navštevovalo 30 detí. (Ján Balážik, Ľuboš Balážik, Patrícia Balážiková, Vladimíra Balážiková, Lucia Balážiková, Martina Barátová, Lukáš Balážik, Tomáš Balážik, Lucia Behúlová, Petra Behúlová, Silvia Barátová, Vladimír Barát, Alexander Ďuriš, Jozef Gogola, Jana Kunštárová, Rudolf Kynčl, Peter Kluka, Zuzana Kluková, Michal Mateička, Marián Mateička, Marek Močko, Dušan Minarovič, Zuzana Nedomová, Martin Nedoma, Silvia Petriková, Ľudmila Repková, Martina Smutná, Jarmila Štefkovičová, František Vince, Alexander Vince.)

šk. rok 1982/1983, riaditeľka Zuzana Antalíková, školníčka Bernardína Štuchalová, učiteľka Dgmar Gašparovičová s deťmi

školský rok 1983/1984, učiteľka Anna Minarovičová s riaditeľkou Zuzanou Antalíkovou

V roku 1984/1985 navštevovalo škôlku 27 detí. (Ján Balážik, Ľuboš Balážik, Lucia Balážiková, Jana Kunštárová, Marián Mateička, Peter Mateička, Zuzana Nedomová, Martin Nedoma, Silvia Petriková, Ľudmila Repková, Martina Smutná, Marek Močko, Martina Barátová, Lukáš Balážik, Tomáš Balážik, Alexander Ďuriš, Lucia Behúlová, Petra Behúlová, Silvia Barátová, Vladimír Barát, Peter Kluka, Zuzana Kluková, Miroslava Neumannová, Peter Blahuš, Radovan Balážik, Lucia Balážiková, Zuzana Šišmičová.)

V školskom roku 1985/1986 to bolo 32 detí. (Ľuboš Balážik, Oľga Balážiková, Lucia Balážiková, Radko Balážik, Lucia Balážiková ml., Martina Barátová, Tomáš Balážik, Petronela Behúlová, Vladimír Barát, Peter Blahuš, Lukáš Balážik, Katarína Frťalová, Zuzana Kluková, Petra Kočajdová, Monika Kočajdová, Marek Močko, Peter Mateička, Marián Mateička, Petra Mateičková, Mirka Neumannová, Martin Nedoma, Patrik Doležaj, Pavel Petrik, Lucia Papšová, Ľudmila Repková, Peter Šurin, Zuzana Šišmičová, Jana Šišmičová, Ján Žitňanský, Lucia Letková, Jana Letková, Marika Lesayová.)

1986/1987, 28 detí. (Lukáš Balážik, Ľuboš Balážik, Zuzana Kluková, Lucia Letková, Miroslava Neumannová, Peter Mateička, Petra Kočajdová, Peter Blahuš, Patrik Doležaj, Ján Žitňanský, Radovan Balážik, Katarína Frťalová, Peter Šurin, Zuzana Šišmičová, Oľga Balážiková, Pavel Petrik, Lucia Balážiková, Lucia Papšová, Monika Kočajdová, Marika Lesayová, Jana Šišmičová, Jana Letková, Jozef Fabián, František Frťala, Marián Doležaj, Katarína Lukáčová, Eva Fabiánová, Anton Schlosárik).

V školskom roku 1987/1988 bola riaditeľkou Anna Minarovičová, učiteľka Anna Magalová, Kuchárka Magdaléna Lesayová, školníč-ka Bernardína Štuchalová a kuričom Milan Krajčo. V škôlke bolo 27 detí. (Oľga Balážiková, Radko Balážik, Lucia Balážiková, Štefan Julini, Mária Krajčová, Petra Mateičková, Lucia Ozimáková, Martin Oravec, Pavel Petrik, Zuzka Šišmičová, Peter Šurin, Lucia Papšová, Marián Doležaj, Jozef Fabián, Ján Krajčo, Jana Šišmičová, Danko Balážik, Katka Lukáčová, Eva Fabiánová, Juraj Neumann, Anton Schlosárik,

Peter Mateička, Lucia Minarovičová, Inka Magalová, Zuzka Barátová, Michaela Gubaňová, Monika Kočajdová.)

V školskom roku 1988/1989 prišla nová učiteľka Zuzana Frťalová a školníčkou sa stala Mária Balážiková. Škôlku navštevovalo 21 detí. (Lucia Papšová, Jana Šišmičová, Ján Krajčo, Jozef Fabián, Michaela Gubaňová, Kristína Ozimáková, Jana Ozimáková, Juraj Neumann, Marek Lanfer, Zuzka Barátová, Lucia Minarovičová, Peter Mateička, Daniel Balážik, Pavol Mandúch, Eva Fabiánová, Miroslav Lesay, Marek Frťala, Nelka Frťalová, Jana Hertelová, Monika Mateičková, Michal Lesay.)

V školskom roku 1989/1990 škôlku navštevovalo 21 detí. (Zuzka Barátová, Eva Fabiánová, Kristína Ozimáková, Jana Ozimáková, Miroslav Lesay, Michal Lesay, Jana Hertelová, Monika Mateičková, Erika Štrausová, Tomáš Kubala, Pavol Mandúch, Peter Mateička, Danko Balážik, Juraj Neumann, Lucia Minarovičová, Marek Frťala, Nelka Frťalová, Marika Lesayová, Zuzana Matejovičová, Monika Fabiánová, Lukáš Kubala.)

Školský rok 1990/1991 sa personálne nič nezmenilo, škôlku navštevovalo 25 detí. (Eva Fabiánová, Marek Lanfer, Miroslav Lesay, Michal Lesay, Marek Frťala, Nelka Frťalová, Lucia Minarovičová, Zuzana Barátová, Milan Sidor, Tomáš Kubala, Lukáš Kubala, Erika Štrausová, Zuzka Matejovičová, Veronika Matejovičová, Monika Mateičková, Martina Mateičková, Michala Mateičková, Veronika Sigetová, Pavel Mandúch, Jana Hertelová, Peter Hertel, Erik Lukáč, Lenka Matejová, Monika Fabiánová, Lukáš Lesay.)

V školskom roku 1991/1992 sa novou kuchárkou stala Alena Hertelová, školníčkou Zuzana Minarovičová a kuričom Dušan Matejovič. Škôlku navštevovalo 27 detí. (Janka Hertelová, Monika Mateičková, Martinka Matejovičová, Michalka Matejovičová, Miroslav Lesay, Zuzka Matejovičová, Nelka Frťalová, Erika Štrausová, Tomáš Kubala, Lukáš Kubala, Veronika Matejovičová, Michal Lesay, Erik Lukáč, Janka Ozimáková, Lenka Matejová, Monika Fabiánová, Peter

Hertel, Veronika Sigetová, Martina Krajčírová, Katka Minarovičová, Barbora Krajčíková, Katka Kôpková, Michalka Barátová, Július Barát, Lucia Sigetová, Nikolka Molnárová, Jaroslav Hudák.) 7 detí nastúpilo do 1. ročníka ZŠ v Radošine.

Školský rok 1992/1993, MŠ navštevovalo 22 detí, (Michal Lesay, Tomáš Kubala, Erika Štrausová, Veronika Matejovičová, Lukáš Kubala, Monika Fabiánová, Peter Fulír, Erik Lukáč, Peter Hertel, Jaroslav Hudák, Július Barát, Katarína Kôpková, Katarína Minarovičová, Barbora Krajčíková, Monika Fulírová, Michaela Barátová, Nikola Molnárová, Marek Kapusta, Martina Krajčírová, Veronika Chalásová, Juraj Šišmič, Zuzana Krajčíková.) 3 deti nastúpia do 1. ročníka ZŠ.

V školskom roku 1993/1994 škôlku navštevovalo 22 detí. (Veronika Matejovičová, Peter Hertel, Erik Lukáč, Peter Fulír, Július Barát, Monika Fabiánová, Lukáš Kubala, Katarína Kôpková, Katarína Minarovičová, Barbora Krajčíková, Monika Fulírová, Michaela Barátová, Vladimír Lukáč, Martina Krajčírová, Nikola Molnárová, Marek Lukáč, Veronika Chalásová, Juraj Šišmič, Lenka Balážiková, Martin Kubala, Rudolf Ozimák, Zuzana Krajčíková.)

Školský rok 1994/1995 sa personálne nič nezmenilo, škôlku navštevovalo 24 detí. (Monika Balážiková, Lenka Balážiková, Július Barát, Michaela Barátová, Radka Hertelová, Jaroslav Hudák, Veronika Chalásová, Barborka Krajčíková, Martina Krajčírová, Martin Kubala, Roman Lanfer, Marek Lukáč, Vladimír Lukáč, Natália Mičinová, Katarína Minarovičová, Nikola Molnárová, Filip Ozimák, Rudolf Ozimák, Juraj Šišmič, Marek Štefkovič, Silvia Papšová, Zuzana Krajčíková, Simona Balážiková, Mária Lukáčová.)

V školskom roku 1995/1996 sa novou riaditeľkou MŠ stala Margita Majzlová, učiteľkou bola Anna Minarovičová, kuchárkou Helena Kováčová, školníčkou Zuzana Minarovičová. MŠ absolvovalo 20 detí. (Michaela Barátová, Marek Lukáč, Martin Kubala, Lenka Balážiková, Veronika Chalásová, Simona Balážiková, Rudolf Ozimák, Monika Balážiková, Radka Hertelová, Filip Ozimák, Mária Lukáčová.)

vá st., Rastislav Žbodák, Mária Lukáčová ml., Romana Štefkovičová, Daniela Neumanová, Silvia Papšová, Martin Varšava, Ferdinand Močko, Luboš Matejov, Martin Barát.)

Do školského roka 1996/97 sa novou riaditeľkou stala Iveta Fulírová a kuchárkou Alena Hertelová. Škôlku absolvovalo 17 detí. (Rudko Ozimák, Radka Hertelová, Filip Ozimák, Luboš Matejov, Martin Barát, Monika Balážiková, Mária Lukáčová st., Mária Lukáčová ml., Romana Štefkovičová, Martin Kolka, Magdaléna Hertelová, Denis Ondrášek, Martin Varšava, Silvia Papšová, Ferdinand Močko, Natália Mičinová, Veronika Krajčíková.)

V školskom roku 1997/1998 škôlku absolvovalo 18 detí, z toho 8 detí nastúpi do 1. ročníka ZŠ. (Magdaléna Hertelová, Mária Lukáčová ml., Mária Lukáčová st., Romana Štefkovičová, Martin Barát, Denis Ondrášek, Martin Varšava, Patrícia Macháčová, Katarína Ozimáková, Marek Lanfer, Ján Bosý, Michaela Bosá, Monika Matejovičová, Andrea Kôpková, Dominika Frťalová, Rastislav Žbodák, Pavol Valach, Veronika Balážiková.)

Školský rok 1998/1999 sa personálne nič nezmenilo, škôlku navštevovalo 17 detí. (Juraj Hudák, Magdaléna Hertelová, Martin Kolka, Veronika Balážiková, Mária Lukáčová, Denis Ondrášek, Pavol Valach, Martin Varšava, Katarína Ozimáková, Simona Hudáková, Zuzana Fulírová, Michaela Bosá, Patrícia Macháčová, Lenka Lipárová, Dominika Frťalová, Dominika Chalásová, Marta Frťalová.)

V školskom roku 1999/2000 škôlku absolvovalo 13 detí. (Michaela Bosá, Zuzana Fulírová, Patrícia Macháčová, Dominika Frťalová, Lukáš Kôpka, Katarína Lesayová, Marta Frťalová, Lenka Lipárová, Dominika Chalásová, Simona Hudáková, Simona Koláriková, Katka Ozimáková, Patrik Siget.)

V školskom roku 2000/2001 sa novou učiteľkou stala Eleonóra Stískalová, kuchárkou Darina Urbanová, MŠ absolvovalo 13 detí. (Katarína Ozimáková, Simona Hudáková, Martin Lesay, Andrej Mateička, Andrej Barát, Lenka Lipárová, Dominika Chalásová, Simonka

Kolárová, Patrik Siget, Adam Oravec, Daniela Lesayová, Veronika Vranková, Šimon Košík.)

V školskom roku 2001/2002 sa učiteľkou stala Anna Minarovičová, kuchárkou Magdaléna Kaizerová, MŠ absolvovalo 15 detí. (Andrej Barát, Lenka Lipárová, Marta Frtalová, Dominika Chalásová, Miško Košík, Simona Koláriková, Adam Oravec, Šimon Košík, Dominik Lipár, Patrik Siget, Daniela Lesayová, Veronika Vranková, Jakub Matejovič, Andrea Lukáčová, Tereška Varšavová.)

Školský rok 2002/2003 sa personálne nič nezmenilo, škôlku navštevovalo 15 detí. (Simona Koláriková, Ivan Mičina, Adam Oravec, Patrik Siget, Daniela Lesayová, Dominik Lipár, Šimon Košík, Veronika Vranková, Silvia Macháčová, Andrea Lukáčová, Samuel Košík, Tereška Varšavová, Lea Kováčová, Michal Macháč, Ivana Pontešová.)

8. šk. rok 2001/2002, riaditeľka Iveta Fulírová, učiteľka Anna Minarovičová s deťmi

Iveta Fulírová s deťmi

deti na školskom dvore

V školskom roku 2003/2004 škôlku absolvovalo 17 detí. (Šimon Košík, Daniela Lesayová, Martina Balážiková, Silvia Macháčová, Dominik Lipár, Jakub Matejovič, Andrea Lukáčová, Terézia Varšavová, Samuel Košík, Andrej Hertel, Lea Kováčová,

Michal Macháč, Kamil Minárik, Ivana Pontešová, Timea Martišková, Michaela Macháčová, Marek Lesay.)

deti s riaditeľkou škôlky Ivetou Fulírovou

karneval v škôlke 2004

pred rekonštrukciou 2020

STAVBA ŠKOLY A PRESTAVBY

Ako som spomenul, škola plnila úlohu od roku 1906. Začalo sa s prístavbou novej školy v roku 1905 a prvý školský rok začal o rok neskôr. Prvá budova bola postavená na úrovni štátnej cesty. Spolu s budovou bola vyhlíbená kamenná studňa, ktorá tvorí súčasť školského dvora doteraz. V šesťdesiatych rokoch sa prestavala „stará škola“ na byt pre učiteľa Karola Šuttu. Zrušilo sa divadelné javisko v triede tým, že sa zasypal zvyšok triedy (dnešná jedáleň) dve triedy vedľa kostola do „kľúča“ v tvare ako je doteraz. Pri prestavbe školy na škôlku v roku 1978 sa pristavili sociálne zariadenia a odstránili sa suché toalety vedľa pomocnej stavby – uhoľne. Materská škola po zrušení prevádzky v roku 2004 bola obcou prenajatá na výrobu svetelných reklám a výroby nábytku. V roku 2018 bola vyhlásená výzva z Ministerstva pôdohospodárstva a lesného hospodárstva SR vo

výzve, kód výzvy :IROP -PO2-SC211-2018-34, Operačný program: Integrovaný regionálny operačný program, Prioritná os: 2 – Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, vo finčnej scheme : EÚ 85 %, štátny rozpočet 10 %, obec 5 %. Projektovú dokumentáciu spracoval Ing. Jozef Katrák, TOPROJEKT Topoľčany, Zámer na project bol podaný :09/2018, schválený zámer SORO Nitrianskeho samosprávneho kraja 2/2019, žiadosť o Nenávratný finančný príspevok podaná 30.5.2019 a schválená v roku 2021. Rozpočet projektu v roku 2018 vo výške 416.735 €, po verejnom obstarávaní v roku 2022 sa cena vyšplhala na 492.127 € aj so zariadením, Nenávratný finančný príspevok bol schválený vo výške 446.650 €, Spoluúčasť obce tvorila 45477 €. Práce v exteriéri vybudovl Obecný sociálny podnik VeRi s.r.o., Stavebné práce firma TONEX Zlaté Moravce. Stavebným dozorom bol Jozef Kačeriak.

počas rekonštrukcie 2022

Autor : Jozef Krištof • Vydala: Obec Velké Ripňany 2023

- Zdroje:
1. Triedna kniha (Bőfalvai áll elemi felvételi naplója) 1906,
 2. J. Krištof a kol., Behynce 1156-2006 , ISBN80-969546-9-5.
 3. Kronika materskej školy 1977-2003
 4. SROGOŇ, T., CACH, J., MÁTEJ, J. SCHUBERT, J.: Výber z prameňov k dejinám školstva a pedagogiky.
 5. SOMR, M.a kol: Dejiny školstva a pedagogiky. Praha: SPN, 1987.
 6. MAŠARIK, P. a kol.: Všeobecná pedagogika. Vysoká škola pedagogická, 1994.
 7. BRŤKOVÁ, M.: Kapitoly z dejin pedagogov. Bratislava: UK,1995.

VEĽKÉ
RIPŇANY

BEHYNCE

NITRIANSKY
SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond
regionálneho rozvoja

Integrovaný regionálny
operačný program
2014 - 2020

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY